

Årsplan 2026-2027

Innholdsfortegnelse

1	Innledning – Rakalauv barnehage	4
1.1	Presentasjon av barnehagen	4
1.2	Vårt verdigrunnlag	5
1.3	ÅRSHJUL for det pedagogiske arbeidet	6
2	Barnehagens innhold og oppgaver	7
2.1	Omsorg	7
2.2	Lek og vennskap	8
2.3	Hva betyr det når barnet ditt sier det bare har lekt? (sola)	10
2.4	Danning og læring	11
2.5	Barns medvirkning	12
2.6	Barnehagens språkmiljø	14
2.7	Barnehagens psykososiale miljø	15
2.8	Forebygging av overgrep	17
2.9	Bærekraftig utvikling	18
2.10	Kosthold	19
2.11	Trafikksikkerhet i Rakalauv – et viktig samarbeidsområde	21
3	Barnehagen som pedagogisk virksomhet	22
3.1	Proessorientert arbeid i barnehagen	23
4	Samarbeid	24
4.1	Samarbeid hjem barnehage	24
4.2	Det er viktig med gode overganger for barna	24
5	Arbeidsmåter, progresjon og fagområdene hånd i hånd	27
5.1	Progresjonsplan – fagområdene	29

Forord

Ifølge lov om barnehage skal alle barnehager utarbeide årsplan. Årsplanen skal inneholde informasjon om hvordan barnehagen arbeider med omsorg, danning, lek og læring. Dette for å fremme barnas allsidige utvikling og for å ivareta samarbeid med barnas hjem.

Årsplan skal gi informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold skal følges opp, dokumenteres og vurderes. Konkretisering av barnehagens årsplan fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg og skal følge kalenderåret.

Årsplanen er utarbeidet på grunnlag av:

- Lov om barnehage
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
- Gran kommunes planer for kvalitet i barnehagen og samarbeid mellom barnehage og skole.
- Rakalauv barnehages vedtekter

Årsplanens funksjon ifølge lov om barnehager:

- Det skal være et arbeidsverktøy for de ansatte. Det skal sikre at barnehagens personell styrer barnehagen i en bevisst og uttalt retning.
- Gjennom årsplanen får foresatte et godt innblikk i barnehagens arbeid, og kan se en klar sammenheng mellom de konkrete aktivitetene og de overordnede målene. Dette gir foresatte en reell mulighet til å påvirke innholdet i barnehagen.
- Et grunnlag for barnehage myndighetens tilsyn i barnehagen.
- Gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere, samarbeidspartnere og andre interessenter

Barnehagen ses på som en del av utdanningsløpet der lek, språk og god relasjonskompetanse er spesielle faglige utviklingsområder.

Vi ønsker at denne årsplanen skal bli et verktøy som personalet skal bruke regelmessig gjennom barnehageåret i sitt plan- og vurderingsarbeid.

I modige Rakalauv får unga være unger!

1 Innledning – Rakalauv barnehage

1.1 Presentasjon av barnehagen

Vi er glade for å ønske dere velkommen til oss i Rakalauv, en passe stor privat, foreldre eid barnehage i Gran.

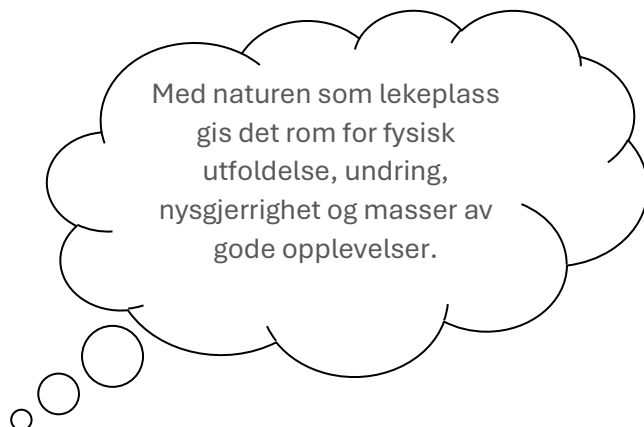
Vi ligger i naturskjønt område på toppen av Granåsen. Vi har flotte turområder, egen lavvoplass med skog, fiskevann og fine skiløper og akebakker hele vinteren.

Barnehagen åpnet i 1995, det er 42 barn i barnehagen vår i alderen 0 - 6 år.

Hos oss starter de minste på småbarnsavdeling hvor trygghet og tilknytning er viktig. Vi følger alder og utvikling, når de starter hos de store blir det mer utetid, faste lavvodager og mange opplevelser i nærområdet rundt barnehagen.

Leken er den **viktigste** aktiviteten vi har i barnehagen for små og store!

Vi deler oss i småbarnsavdeling Midgard 1-3 år og Utgard 3-6 år. Vi prioriterer å leke ute, bruke nærområdet så mye vi kan på begge avdelinger.

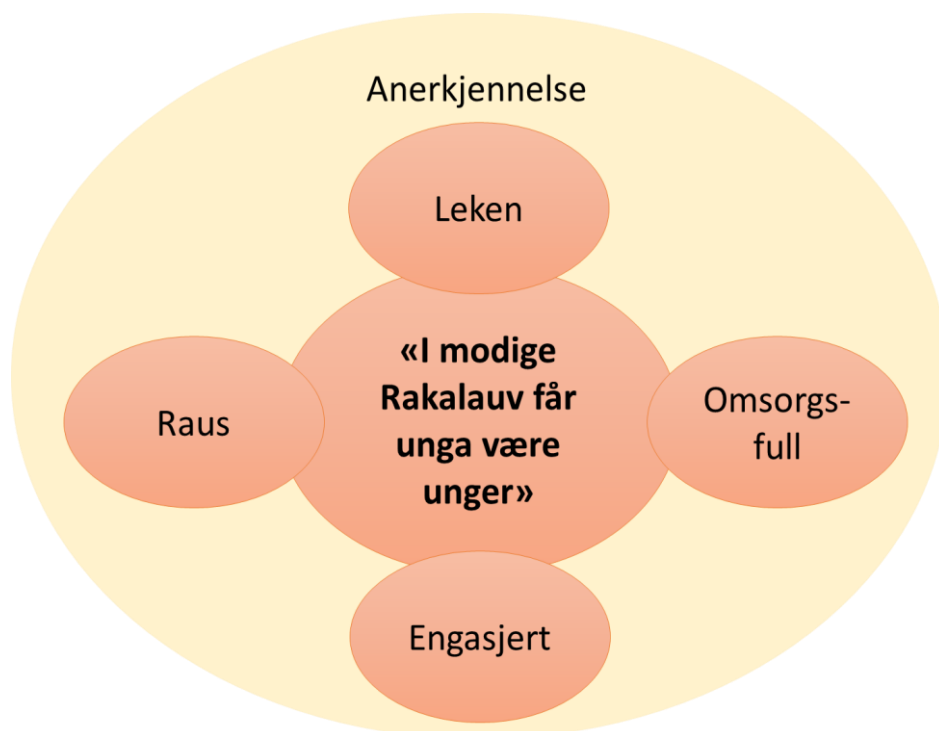
1.2 Vårt verdigrunnlag

Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Personalet har som rollemodeller et særlig ansvar for at barnehagens verdigrunnlag etterlevs i praksis. Refleksjon over egne verdier og handlinger inngår i personalets pedagogiske drøftinger.

Barnehagens verdigrunnlag bygger blant annet på:

- «*Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi*» (Lov om barnehager)
- «*Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.*» (Rammeplan for barnehagen)
- «*Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og annerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i felleskapet.*» (Rammeplan for barnehage.)

Barnehagens visjon: (visjonsdokument ligger på hjemmesiden)

Barnehagens verdier er beskrevet i et eget visjonsdokument.

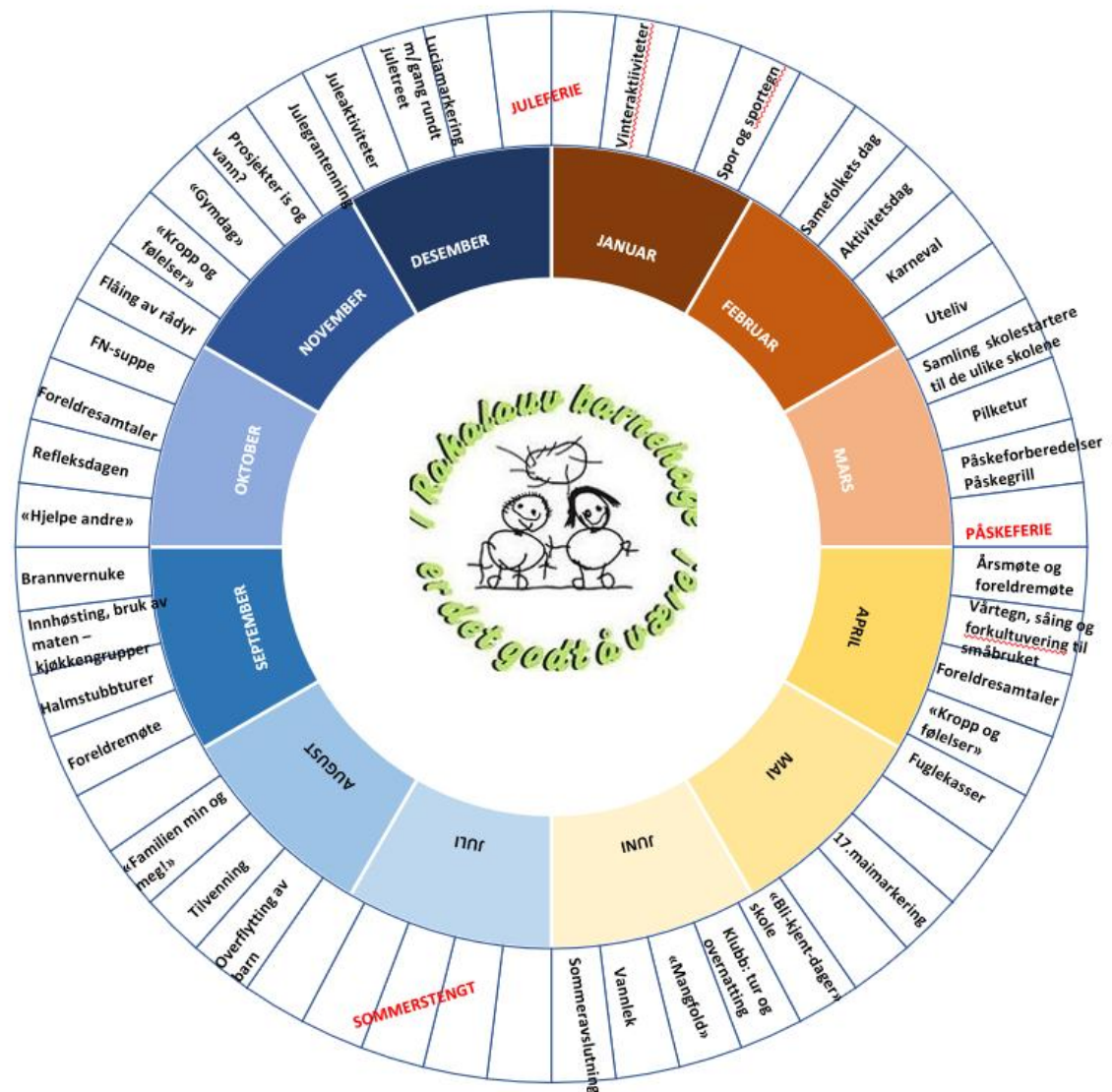
Dette skal være et av våre redskap for å sikre at vi jobber etter de verdiene vi er blitt enige om for å gi barn, foreldre og ansatte kvalitet og faglighet i en raus barnehage.

1.3 ÅRSHJUL for det pedagogiske arbeidet

Formålet med årshjulet er å skape forutsigbarhet i det pedagogiske arbeidet for ansatte i barnehagen. Det bidrar til å ivareta barnehagens tradisjoner og gir en felles retning for arbeidet gjennom året. Samtidig er det viktig å være lydhør for barnas interesser, initiativ og innspill.

Da årshjulet ble utarbeidet første gang, var det viktig å sikre at alle fagområdene i Rammeplanen ble ivaretatt. Dette bidrar til variasjon og et inspirerende læringsmiljø gjennom hele året.

Årshjulet i Rakalauv barnehage er preget av årstidene. Dette henger sammen med at vi tilbringer mye tid ute, og at naturen og årstidsendringene derfor naturlig påvirker innholdet i det pedagogiske arbeidet.

2 Barnehagens innhold og oppgaver

2.1 Omsorg

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet» (Rammeplan, s.19).

Et av hovedmålene i Rakalauv barnehage er at barna skal bli trygge og selvstendige individer. Å bli møtt og sett av barn og ansatte for den DU er, er omsorg i praksis. Å være en del av fellesskapet, å oppleve trivsel, mestring, glede og trygge relasjoner kan styrke troen på seg selv: «jeg er god nok»!

Et slikt miljø og klima kan styrke barna til også å gi omsorg, på lik linje som å få. Det betyr at de ansatte må legge til rette for å la barna knytte seg til dem og hverandre – danne omsorgsfulle relasjoner. Det er ALLTID de ansatte som har dette ansvaret. Personalet må være sensitive, og prøve å forstå barna og de signalene de sender ut.

I visjonen vår sier vi at barn skal få være barn – de skal bli møtt av en anerkjennende holdning, og verdiene våre skal prege alt vi gjør. Vårt ansvar er å skape et miljø hvor det enkelte barnet blir møtt med sine ulike behov, med rom for gjensidig glede, humor, kreativitet og tilstedeværelse. Det skal være rom for å prøve, og for å feile.

I Rakalauv barnehage vil vi at alle skal ha en gjensidig opplevelse av å være ønsket, at vi bryr oss om hverandre, og at alle er like verdifulle. Vi skal ha tid til å se den enkelte og gi barna en reell mulighet til å medvirke i egen hverdag, samtidig som det å skape en forståelse for at det å fungere i en gruppe er viktig.

Hva betyr dette for oss i hverdagen?

- Vi ser hvert enkelt barn, møter barnets følelser med respekt og setter ord på det barnet opplever.
- Vi møter alle barn med varme, åpenhet, interesse og anerkjennelse.
- Vi er tilstedeværende voksne som er nær barna, slik at de blir sett, forstått og ivaretatt.
- Vi tilbyr nærhet, trygghet og trøst, og gir barna et fang å «lade» på når de trenger det.
- Vi organiserer dagen og barnegruppen slik at det blir rom for nærhet, omsorg og gode relasjoner.
- Vi deler barnegruppen i mindre grupper for å gi hvert enkelt barn mer oppmerksomhet og bedre oppfølging.
- Vi legger til rette for rolige aktiviteter og mulighet for hvile gjennom dagen.
- Vi fremhever og støtter positive relasjoner mellom barna, og løfter fram omsorgsfulle handlinger i hverdagen.
- Vi oppmuntrer barna til å hjelpe og vise omtanke for hverandre i lek, påkledning og andre daglige situasjoner.
- Vi bidrar til et trygt og inkluderende miljø der alle barn opplever tilhørighet og fellesskap.
- Tilpasser dagen til det beste for barna, for eksempel mindre overganger
- Vi snakker til og om hverandre på en fin måte

2.2 Lek og vennskap

Er det nok å bare leke?

«Barn har gjennom alle tider lekt, og leken har alltid vært en del av barns natur» (Østby, 2013). For barn er det en selvfølge å få leke, uten å tenke at det skal være til nytte for dem i fremtiden. Derfor er lek og dens betydning for barns utvikling et viktig satsningsområde for oss i Rakalauv barnehage.

I Rammeplanen finner vi to grunnleggende tilnærminger til lek:

«Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt» (Rammeplan, s. 8).

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur» (Rammeplan, s. 20).

I Rakalauv barnehage skal lek og samvær med andre barn og voksne, sammen med god omsorg og anerkjennelse, bidra til en positiv utvikling av sosial kompetanse og være en arena for læring. I den frie leken lærer de å forholde seg til andre, og å prøve ut nye ferdigheter.

«Lek er nøkkelen til de to viktigste skapene i barnehagen – vennskap og felleskap» (Melaas, 2013). Dette ønsker vi i Rakalauv å ta på alvor.

Lek er barnets uttrykksform og kilde til lærdom om mennesker og ting det omgis av. Den har mange uttrykksformer og kan føre til forståelse og vennskap på tvers av alder, og språklig og kulturell ulikhet.

Derfor skal lek ha en fremtredende plass i barnas liv i barnehagen. Lek er en naturlig tilstand for et barn som utvikles, et barn vil benytte sjansen til å leke, hvis det har mulighet til det. Alt før ett års alderen starter barnet å imitere, undersøke og eksperimentere. Sansелеken har startet.

Lek er den viktigste aktiviteten, enten barnet er hjemme eller i barnehagen: lek med jevnaldrende, lek alene, samtaler med voksne, eller ved å være med på aktiviteter i nærmiljøet. I leken begynner barnet å utvikle sosial kompetanse, intellektuelle og emosjonelle ferdigheter, språk og motorikk. Lek er et møte mellom den ytre og den indre verden («på ordentlig» og «på liksom»).

I lek utvikler barnet seg individuelt og sosialt:

- ♥ Glede, vennskap og mestring ved å leke sammen med andre barn og voksne – være inkludert
- ♥ På barnas egne premisser
- ♥ Gode utviklingsmuligheter: sosialt, motorisk, språklig og følelsesmessig
- ♥ Leken skal være lystbetont, fri og gi barna uendelige muligheter: dele, vente på tur, vise hensyn, glede seg på andres vegne, møte motstand og løse konflikter

Lek skal ifølge Rammeplanen ha en sentral plass i barnehagen, egenverdien av den skal anerkjennes. Det betyr at vi må gi leken gode vilkår, både ute og inne. Sammen med ansatte som har forståelse for lekens betydning vil lek kunne være en arena for vennskap, utvikling og læring, for sosial og språklig samhandling, og for trivsel og mestring. Slik vil lek gi barna erfare både glede og å mestre motgang. I Rakalauv mener vi derfor at det er nok å leke, en viktig forutsetning som må fylles er at det blir lagt til rette for det av de voksne som er i barnehagen.

Hva betyr dette for oss i hverdagen?

- Vi setter av tid til lek slik at barna kan få leke og bearbeide opplevelser og erfaringer de får i barnehagen og hjemme.
- Her får barna være barn når vi setter leken høyt
- Lekne voksne som inviterer til lek – med god kompetanse på lek
- Tilstedeværende voksne som gjør vurdering om å bli med i leken eller observere leken
- Personalet skal legge til rette for varierte leke opplevelser og ha respekt for lekens egenverdi
- Det stilles store krav til de ansatte som må ha full oversikt og være til stede til enhver tid
- Verne om god lek
- Tilgjengelige leker som innbyr til lek som varer over tid
- Skape gode lekemiljø tilpasset barnegruppa, jevnlig bytter ut lekene og forandrer lekemiljøet etter behov.
- Samspill mellom store og små – hjelpe de minste og ta hensyn, de små observerer og tar etter de store. God arena for utvikling av empati
- Vi har temaarbeider utfra barnas interesser eller voksnes innspill
- Barn skal ha medbestemmelse i leken – leke det de interesserer seg for
- Bidra til at alle barn blir inkludert og ikke opplever mobbing – hvert enkelt barn skal bli sett, hørt og møtt.
- Sam lek er viktig for utvikling språk og sosial kompetanse – felles temaer som innbyr til felles lek
- Voksne som tilfører elementer til leken for å utvide – det være bøker, eventyr, nye leker eller ideer til å utvide leken.
- På tur i skogen har vi ikke med leker, slik at barna selv skal bruke fantasien og kreativiteten

2.3 Hva betyr det når barnet ditt sier det bare har lekt? (sola)

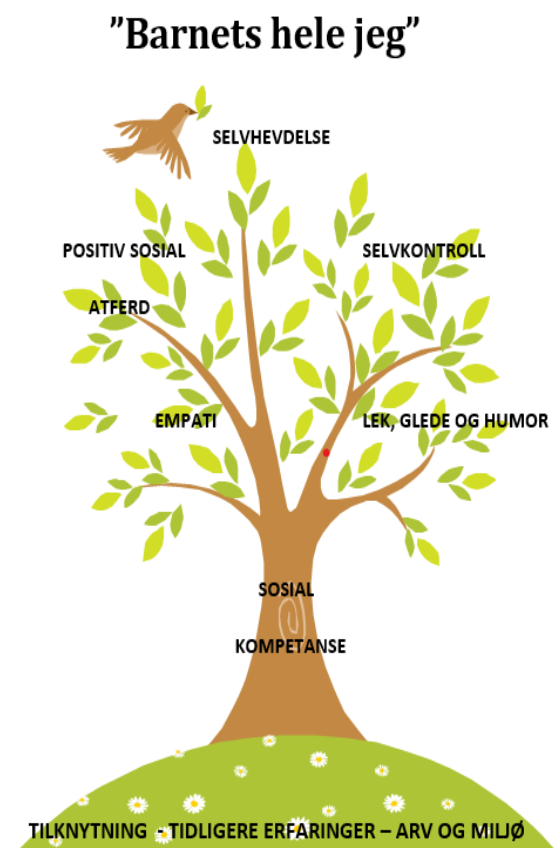
2.4 Danning og læring

Danning bidrar til at barna forstår felles verdier og normer som er viktige for demokratiske felleskap. Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske felleskap. Barnehagen skal tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positiv selvforståelse. Barna opplever et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre.

Sosial kompetanse/ sosiale ferdigheter er et sentralt tema i planarbeidet i Rakalauv barnehage. Dette treet vil være et symbol på barnet som vi bruker som bilde på det vi er oppatt av, og som er og vil være en gjennomgående rød tråd i vårt møte med barna.

Det er viktig at barnehagen har et variert tilbud slik at de får utvikle alle greiner og blader i sitt tre.

Barn utvikler sosiale ferdigheter ved å være deltagende i samspill med barn og voksne, både hjemme og i barnehagen. Derfor er barnehagens lekende felleskap viktig for oss. Treet er utviklet på bakgrunn av Kari Pape sitt "tre" om sosial kompetanse i boka "Fra plan til praksis" (Pape, 2009).

Læring - Hva betyr det for oss i hverdagen?

- Læring er en livslang prosess som skjer i alle situasjoner i barnehagehverdagen.
- Barna møter aktiviteter og utfordringer som vekker nysgjerrighet, utforskertrang og behov for forståelse. Dette gir rom for mestring, aha-opplevelser og inspirasjon til videre læring. Gjennom møtet med ulike perspektiver utvikler barna undring, refleksjon og forståelse for at det finnes flere måter å oppfatte og forklare verden på.
- Personalet har kunnskap om barns utvikling, læring og progresjon, og kompetanse til å tilrettelegge for læring ut fra barnas alder, interesser og utviklingsnivå.

Dette området skal personalet jobbe mer med.

Danning – hva betyr det for oss i hverdagen?

- Danning er en livslang prosess som handler om å utvikle selvstendighet, identitet, empati og evnen til å møte andre med respekt og forståelse.
- I barnehagen skjer danning gjennom lek, samspill, opplevelser og refleksjon i hverdagen. Barna får erfaringer med å uttrykke egne meninger, lytte til andre og ta hensyn til fellesskapet.

Dette området skal personalet jobbe mer med.

2.5 Barns medvirkning

«Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen» (Rammeplanen, s. 10).

Barns medvirkning forutsetter at barna opplever trygghet, tilhørighet og anerkjennelse i fellesskapet. Når barn blir møtt med respekt og får uttrykke sine tanker, følelser og meninger, For at alle barn skal kunne medvirke, arbeider vi for at barna:

- Opplever et inkluderende leke fellesskap der alle får delta og bidra, og hvor det er nulltoleranse for mobbing og krenkelser.
- Blir trygge og selvstendige individer med et positivt selvbylde og tro på egne evner.

- Får erfaring med å lytte til andre, ta andres perspektiv og vise omsorg, empati og respekt i samspill med andre.
- Utvikler gode språklige ferdigheter, både verbalt og nonverbalt, slik at de kan uttrykke tanker, ønsker og behov, samt forstå og lytte til andre.

Personalet legger til rette for at alle barn skal få oppleve medvirkning ut fra sine forutsetninger. Vi lytter til barnas uttrykk og initiativ, og lar dem få innflytelse på egen hverdag gjennom lek, aktiviteter og samspill. Slik får barna erfaring med deltakelse, fellesskap og demokratiske prosesser.

Gjennom disse erfaringene utvikler barna tro på seg selv og erfaring med at deres stemme har betydning.

Hva betyr det for oss i hverdagen?

- ♥ Å støtte barns innspill og gi dem mulighet til innflytelse og valg av innhold i aktiviteter (som tema for samling, hvilket turmål)
- ♥ Å oppmuntre og gi tid til å uttrykke tanker, ønsker og meninger, og bli hørt
- ♥ At barna deltar aktivt i konfliktløsning, med støtte fra de ansatte ut fra behov
- ♥ At barna deltar aktivt i barnehagens vurderings- og dokumentasjonsarbeid
- ♥ Å bli møtt av lyttende og anerkjennende ansatte som tar barna på alvor
- ♥ Å øve seg på å ta hensyn til andre i barnehagegruppa: tolerere og akseptere grenser andre setter
- ♥ At de ansatte er til stede og har tid til å snakke, oppmuntre, leke og skape lærelyst hos barna
- ♥ Å erfare og akseptere andres ønsker og behov som deltager i et demokratisk samfunn.
- ♥ Å gi barn, foreldre og ansatte en hverdag der det er rom for alle
- ♥ Å akseptere og anerkjenne ulike behov og meninger.
- ♥ Å observere og ta tak i det barna interesserer seg for, selv de uten språk

Det er viktig å understreke at barns medvirkning innebærer en prosess der barns synspunkt blir hørt og møtt ut fra alder og modenhet. Barn skal ikke bli overlatt til et ansvar de ikke er rustet til å ta - det er den voksne som har ansvaret!

For å nå disse målene vil det sosiale samspillet og klimaet i barnehagen være sentralt: **ANERKJENNELSE OG GODE OPPLEVELSER.**

2.6 Barnehagens språkmiljø

«Gjennom arbeid med fagområdet språk, tekst og kommunikasjon, skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling» (Rammeplan, s. 47/48.)

Småbarnsalderen er en grunnleggende periode for utvikling av språket. I barnehagen skal alle barna få variert og positiv erfaring med bruk av språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykksform i seg selv.

Bevisst bruk av språk er en av de viktigste oppgavene i barnehagen fordi språk er så nært knyttet til intellektuell, sosial og følelsesmessig utvikling. I Rakalauv jobber vi aktivt for å skape gode relasjoner, det handler om å skape tillit. Dette er grunnleggende for at barna skal ønske å være i dialog med oss og hverandre.

Det handler om å utvikle evne til å uttrykke seg, men også om evnen til å lytte til hva andre sier – det er da vi kommuniserer!

De dagligdagse samtalene

Alle arenaer gir muligheter for samtaler: i garderoben, i stellesituasjoner, under måltider, på turer, i lek inne og ute, i små og større grupper. Den gode samtalen dreier seg ofte om de små ting i hverdagen, som å kunne filosofere over maur i tua, skyene på himmelen og ulikheter i utseende og mestring. Små opplevelser, observasjoner og betraktninger skaper gjerne rom for å dele!

Ved å sette ord på det vi og barna ser og gjør, på følelser, og ved bruke riktige begreper og ord, gir vi barna stort rom for å utvikle sitt talespråk og sin evne til å kommunisere. De hermer, vi forklarer og utvider med nye ord, og vi viser med blick og kropp at vi har LYST til å snakke sammen!

Med utgangspunkt i sanser, opplevelser, erfaringer og konkrete ting eller hendelser, kan de gode samtalene både med og uten språk, mellom barn og ansatte, og mellom barna få utfolde seg fritt. Slik kan man vise fram sin identitet!

Hva betyr det for oss i hverdagen?

- Voksne tenker språk i alle hverdagssituasjoner, og er bevisste på at den beste og meste språkstimuleringen kan skje der hvis voksne er aktive og gode.
- Voksne sitter på gulvet
- Voksne legger til rette for bruk bøker, eventyr og fortellinger. Høytlesing
- Bruker alle hverdagsarenaer bevisst – måltid, garderobe o.l.
- Det fysiske lekemiljøet innbyr til å komme raskt i gang med lek, og leken kan vare uforstyrret over tid. Lek som varer over tid viser seg å virke mer språkstimulerende samtidig som den er en god arena for læring av sosial kompetanse.
- Lære korte og lange sangtekster – gjerne på ulike språk,
- Vi deler oss i mindre grupper i løpet av dagen, både i lek, garderobe og under måltidene. Det er da lettere å få kontakt med alle barn, og skape en god samtale i aktivitetene.
- Dele i mindre grupper fører til mindre støy og forstyrrelser. Det gir rom for oversikt og bedre kontakt mellom voksne og barn.
- Varierte aktiviteter gjennom året – følge årshjulet for å skape variasjon
- Prosjekter som varer over tid slik at vi får satt oss godt inn i temaene og lærer mer i dybden. Karneval var en fin avslutning på temaet skinnvotten for Utgard
- Bruke dialektord og uttrykk i hverdagen
- Språkdragen, samarbeid med foreldre om ordjakt. Klappe stavelser for å lære rytme i språket.
- Bruke språket bevisst i lek, utvide ordforråd. Innby til rollelek, det krever mye kompetanse både sosialt og språklig.
- I skogen og i lavvoen er det mye fine konkrete materialer, her blir fantasi og kreativitet knyttet sammen.
- Voksne som benevner det vi holder på med, gjentar riktig det barnet sier og utvider språket.

2.7 Barnehagens psykososiale miljø

Barnehagen skal fremme barnas fysiske og psykiske helse gjennom å skape et trygt, inkluderende og omsorgsfullt miljø der alle barn opplever trivsel, livsglede, mestring og egenverd. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de får hjelp til å utvikle forståelse for egne og andres behov. Alle barn skal erfare at de er betydningsfulle for fellesskapet og oppleve positive relasjoner og samspill med både barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for vennskap, tilhørighet og sosial deltakelse.

Barnehagen har etter barnehageloven kapittel VIII en aktivitetsplikt dersom et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen. Dette innebærer at personalet skal følge med, gripe inn, varsle, undersøke og sette inn egnede tiltak dersom det er mistanke om eller kjennskap til at et barn blir utsatt for krenkelser, utestenging, mobbing, vold eller diskriminering. Dette gjelder uavhengig av om krenkelsene utføres av andre barn eller av voksne.

Dersom et barn opplever krenkelser eller mobbing, skal barnehagen handle raskt og målrettet for å stanse situasjonen, støtte barnet og iverksette tiltak som sikrer et trygt og godt barnehagemiljø. Arbeidet skal skje i tett samarbeid med foresatte og med barnets beste som et grunnleggende hensyn, jf. barnehageloven §§ 41 og 42.

For å fremme et godt psykososialt miljø arbeider vi aktivt for at barna skal:

- Oppleve et inkluderende lekefellesskap med nulltoleranse for mobbing, krenkelser og utenforskap.
- Utvikle trygghet, selvstendighet og et positivt selvbilde.
- Oppleve vennskap, omsorg og tilhørighet i fellesskapet.
- Utvikle empati, respekt og forståelse for andres følelser og perspektiver.
- Oppleve mestring, livsglede og glede ved å delta i lek og samspill med andre.

Barnehagens arbeid med det psykososiale miljøet er en kontinuerlig del av det pedagogiske arbeidet og forutsetter tilstedeværende, varme og relasjonskompetente voksne som ser, støtter og inkluderer alle barn

Hva betyr dette for oss i hverdagen:

- De voksne har et stort og viktig ansvar med å følge opp hvordan alle barn har det. Dette gjør vi ved å være tilstedeværende, aktive og deltagende voksne i barns hverdagssituasjoner.
- Daglig jobber vi med sosial kompetanse. Her trekker vi inn de punktene som står under lek, danning og læring
- Vi har fokus på barns perspektiv, medvirkning og trivsel.
- Vi ønsker å ha en positiv atmosfære og setter ord på og trekker fram det «gode»
- Vi arbeider mye i små grupper. Når barna deles i grupper er vi med på å gi barna en større trygghet, som gjør det lettere for mange barn å føle en større tilhørighet i gruppen.
- Vi er til støtte for vennskap og jevnaldnings relasjoner. Vi er med på bygge opp under positive relasjoner mellom barna og vi veileder barna i konfliktsituasjoner
- Voksne bruker praksisfortellinger og refleksjon for å sikre kvalitet
- Barnehagen har utarbeidet en plan for å forebygge og handle når barn eller voksne viser uhensiktsmessig atferd.
- Alle ansatte har aktivitetsplikt i tråd med barnehageloven. Hvis det er barn som ikke har det bra i barnehagen så melder den ansatte dette til styrer, den ansatte og styrer skriver en aktivitetsplan og foreldrene inviteres til samarbeid

2.8 Forebygging av overgrep

Gjennom den daglige og nære kontakten med barna er barnehagen i en sentral posisjon til å observere og motta informasjon om barnas omsorgs- og livssituasjon. Personalet har et viktig ansvar for å være oppmerksomme på barnas trivsel, utvikling og behov, og for å handle dersom det oppstår bekymring for et barns omsorgssituasjon.

I Rakalauv barnehage arbeider vi med temaene *Meg selv og kroppen min* og *Følelser*. Dette er temaer vi mener bidrar til å forebygge vold og overgrep ved å styrke barnas selvfølelse, kroppsbevissthet og evne til å uttrykke egne tanker og følelser. Målet er å bidra til at barna utvikler trygghet, selvrespekt og respekt for andres grenser.

Gjennom systematisk arbeid over tid får barna kunnskap om kropp, følelser, relasjoner og grenser på en måte som er tilpasset alder og modenhet. Barna lærer at kroppen er deres egen, at de har rett til å si nei, og at de kan snakke med trygge voksne dersom noe føles ubehagelig eller vanskelig.

Ved å gi barna et språk for kropp, følelser og opplevelser, styrker vi deres mulighet til å uttrykke seg og si fra dersom de opplever krenkelser eller uønskede hendelser. Barna lærer også om forskjellen mellom gode og vonde hemmeligheter, om respekt for egen og andres kropp, og om betydningen av å sette egne grenser og respektere andres.

Gjennom dette arbeidet ønsker vi å bidra til at barna utvikler trygghet, handlingskompetanse og gode forutsetninger for å ivareta seg selv i møte med andre mennesker.

Hva betyr dette for oss i hverdagen:

- På småbarn-avdelingene lærer barn å sette ord på kroppen sin
- Bildebøker til bruk i pedagogisk arbeid
- De eldste barna har samlinger med en voksen i smågrupper, der ulike tema fra kroppens funksjoner, seksualitet, løpet fra samleie til fødsel, og hvordan man sier nei til andre som vil ta på, se, på eller gjøre noe med andres kropp.
- Voksne følger opp uttalelser fra barn eller observasjon som voksne ser. Her følges rutinene for oppfølging.
- Vi snakker om gode berøringer og vonde berøringer
- Vi bruker bøker og bilder om følelser, kroppen
- Barnehagen følger årshjulet hvor disse temaene tas opp regelmessig

2.9 Bærekraftig utvikling

Gjennom arbeidet med bærekraftig utvikling skal barna lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter miljømessige, sosiale og økonomiske forhold, og handler om å dekke dagens behov uten å ødelegge mulighetene for framtidige generasjoner.

I Rakalauv barnehage tar vi utgangspunkt i FNs bærekrafts mål. Bærekrafts målene skal bidra til sosial rettferdighet, god helse, redusert ulikhet og vern av natur og klima. De gir retning for arbeidet med å skape en mer bærekraftig framtid, både på kort og lang sikt. Barnehagen har særlig søkelys på mål 3 God helse og livskvalitet, mål 4 God utdanning, mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon og mål 13 Stoppe klimaendringene.

Gjennom lek, utforsking, opplevelser og hverdagsaktiviteter får barna erfaringer som bidrar til forståelse for bærekraftige valg og handlinger.

Natur og miljø

- Barna får daglige naturopplevelser og utvikler respekt og omsorg for naturen.
- Vi utforsker naturens kretsløp gjennom observasjoner, lek og aktiviteter ute i nærmiljøet.
- Barna deltar i kildesortering og lærer om hvordan avfall kan håndteres på en miljøvennlig måte.

Sosial bærekraft

- Barna utvikler empati, omsorg, vennskap og respekt for andre gjennom lek og samspill.
- Vi arbeider for et inkluderende fellesskap der alle opplever tilhørighet, likeverd og medvirkning.
- Barna får erfaring med samarbeid, ansvar og det å ta hensyn til hverandre.

Gjenbruk og ansvarlig forbruk

- Vi bruker gjenbruksmaterialer i kreative aktiviteter og utforsker hvordan materialer kan få nytt liv.
- Barna får erfaring med å reparere og ta vare på ting fremfor å kaste og kjøpe nytt.
- Gjennom praktiske aktiviteter utvikler barna forståelse for ansvarlig bruk av ressurser.

Matglede og matsvinn

- Barna lærer om hvor maten kommer fra og hvordan den produseres.
- Vi legger til rette for matglede og gode måltidsopplevelser.
- Barna får erfaring med å ta vare på maten og bidra til å redusere matsvinn.

Gjennom dette arbeidet ønsker vi å legge grunnlaget for at barna utvikler holdninger, kunnskaper og handlingskompetanse som bidrar til en bærekraftig framtid.

Hva betyr dette for oss i hverdagen:

- Voksne er bevisst sin rolle som modell for å utvikle undring, omsorg, og interesse for å ivareta naturen og miljøet rundt oss. Valgene vi tar sammen med barna, har betydning for fremtiden.
- De får kjennskap til prosessen fra jord til bord gjennom «småbruket»
- Vi lærer om kildesortering av avfall, godt merkede dunker både inne og ute
- Lære å vise respekt for planter, dyr og naturen rundt seg.
- Ferdes varsomt i naturen og følge stier der det er hensiktsmessig.
- Rydde opp etter seg og ta med eget avfall hjem.
- Delta i plukking av søppel i skogen og nærmiljøet.
- Utforske naturen gjennom observasjon fremfor å plukke eller ødelegge planter og leveområder.
- Lære om dyr, insekter og deres betydning for naturens kretsløp.
- Oppleve naturglede gjennom lek, undring og utforskning i skogen.
- Samle naturmaterialer på en skånsom måte til lek og kreative aktiviteter.
- Få kjennskap til naturens kretsløp og årstidenes påvirkning på skogen.
- Delta i samtaler om hvordan vi kan ta vare på naturen for framtidige generasjoner.
- Utvikle tilhørighet til nærmiljøet gjennom regelmessige turer i skogen.
- Oppleve at de selv kan bidra til å ta vare på naturen gjennom små handlinger i hverdagen.
- Lære å bruke naturens ressurser med omtanke og unngå unødvendig sløsing.
- Få erfaring med gjenbruk og bruk av naturmaterialer i lek og skapende aktiviteter.
- Oppleve ro, mestring og fellesskap i naturen, og utvikle omsorg for miljøet gjennom positive naturoplevelser.

2.10 Kosthold

Rakalauv barnehage er en fullkostbarnehage det serveres frokost, formiddagsmat og ettermiddagsmat hver dag. Barna trenger derfor ikke å ha med matpakke. Måltidene skal gi barna energi og næring, samtidig som de skal være gode arenaer for fellesskap, trivsel og læring.

Helsedirektoratets kostråd og retningslinjer for mat og måltider i barnehagen ligger til grunn for vårt arbeid med mat og ernæring. Målet er å bidra til at barna utvikler gode matvaner og får et variert, sunt og bærekraftig kosthold.

Vi legger vekt på å tilby variert og næringsrik mat, og vi arbeider bevisst med matglede, smaksopplevelser og barns medvirkning i forbindelse med måltidene. Barna får erfaring med ulike råvarer, matretter og matkulturer, og vi snakker om hvor maten kommer fra og hvordan vi kan ta vare på ressursene våre. Personalet er forpliktet til å servere frukt og grønt til alle måltider.

Rakalauv barnehage er en Matjungel-barnehage og benytter oppskrifter og pedagogisk materiell fra Matjungelen, et program utviklet for å fremme matglede, sunne matvaner og bærekraftige valg. Gjennom dette arbeidet får barna kunnskap om mat, helse og bærekraft på en lekende og utforskende måte.

Vi ønsker at måltidene skal være preget av ro, glede, fellesskap og gode samtaler, der barna opplever mestring og får utvikle et positivt forhold til mat og måltider.

Hva betyr dette for oss i hverdagen:

- Vi serverer næringsrike og varierte måltider hver dag.
- Vi legger til rette for faste måltider i rolige og hyggelige omgivelser.
- Måltidene skal være hyggelige samlingsstunder preget av fellesskap, gode samtaler og omsorg for hverandre.
- Vi arbeider for å skape matglede, nysgjerrighet og positive opplevelser knyttet til mat og måltider.
- Vi oppmuntrer barna til å smake på ulike matvarer og utvikle et variert kosthold.
- Vi legger til rette for at barna opplever mestring, selvstendighet og medvirkning i forbindelse med måltidene.
- Barna smører maten sin selv og deltar i pådekking, rydding og rengjøring før og etter måltidene.
- Barna får medvirke i valg av mat og komme med ønsker til menyer og måltider.
- Vi involverer barna i matlaging, baking og andre praktiske aktiviteter knyttet til mat når det er mulig.
- Gjennom matgrupper får barna delta i planlegging og tilberedning av måltider for resten av barnegruppen.
- Vi snakker med barna om hvor maten kommer fra og hvordan den produseres.
- Vi arbeider for å redusere matsvinn og lære barna å ta vare på matressursene våre.
- Det serveres vann og melk til alle måltider, og varm formiddagsmat to ganger i uken.
- Vi tar hensyn til allergier, intoleranser, religion og andre individuelle behov knyttet til kosthold.
- Personalet har ansvar for at alle barn får i seg nok mat og drikke gjennom dagen.
- Vi legger til rette for at barna utvikler gode rutiner og vaner knyttet til kosthold og hygiene.

2.11 Trafikksikkerhet i Rakalauv – et viktig samarbeidsområde

Rakalauv barnehage arbeider systematisk med trafikksikkerhet. Barnehagen har en egen handlingsplan for trafikk som deles ut til nye foresatte, og temaet tas jevnlig opp på foreldremøter. Trafikksikkerhet er også en del av barnehagens HMS-arbeid.

Barn har rett til en trygg oppvekst, og trafikksikkerhet er de voksnes ansvar. Som rollemodeller skal vi bidra til at barna utvikler gode og trygge trafikkvaner. Gjennom samtaler, lek, turer og praktiske erfaringer lærer barna å ferdes trygt i trafikken.

I Rammeplan for barnehagen står det:

«Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt.»

Et godt trafikksikkerhetsarbeid krever samarbeid mellom barnehagen og foresatte. Foresatte har ansvar for barnet ved levering og henting, og barnet skal alltid følges av en voksen. For å øke sikkerheten på parkeringsplassen skal alle ansatte og foresatte rygge bilen inn ved parkering, slik at de kan kjøre framover ut igjen.

Hva betyr dette for oss i hverdagen?

- Vi informerer om turmål, antall barn, ansvarlige ansatte og forventet varighet på turer.
- Vi har alltid med førstehjelpsutstyr og telefon med foresattes kontaktinformasjon.
- Barna lærer trafikkregler, trafikkskilt og trygg ferdsel gjennom observasjon, samtaler og praktiske erfaringer i nærmiljøet.
- Vi øver på trygg ferdsel som fotgjengere, inkludert å stoppe, se og lytte før kryssing av vei.
- Vi bruker refleks og refleksvester ved behov for å være godt synlige i trafikken.
- De ansatte er gode rollemodeller og følger trafikkreglene sammen med barna.
- Vi samarbeider med foresatte om å utvikle gode og trygge trafikkvaner, både i trafikken generelt og på parkeringsplassen.
- Barna skal alltid følges av en voksen på barnehagens parkeringsplass.
- Vi sørger for at barna er forsvarlig sikret ved transport i bil, buss og andre kjøretøy.
- Trafikksikkerhet er et tema som arbeides med gjennom hele året.
- Alle ansatte og foresatte rygger bilen inn på parkeringsplassen slik at de kan kjøre framover ut igjen.
- Klubben har et eget opplegg for trafikkopplæring før skolestart, med praktisk øving i trafikken.

3 Barnehagen som pedagogisk virksomhet

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes» (Rammeplan, s. 37).

Det betyr at barn skal få et tilrettelagt tilbud etter retningslinjer fra Barnehageloven. Det pedagogiske arbeidet må være begrunnet i Barnehageloven og Rammeplanen, og betyr at barnehagen sees som en lærende organisasjon.

Planlegging skal sikre kontinuitet og progresjon, både for hvert barn og for barnegruppa. Det handler om å tenke langsiktig, og vise hvordan vi tenker at rammeplanen kan tolkes. Dette er utgangspunkt for refleksjon og utvikling.

Barnehagens dokumentasjon skal gi foreldre, lokalmiljø og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barna erfarer og opplever i Rakalauv. Dokumentasjonen skal også støtte personalet i den videre planleggingen, og sikre at utvikling av barnehagen skjer på en bevisst måte.

Hvordan foregår vurderingen og hvem står for den?

Gjennom hele året skjer det refleksjon og dokumentasjon over egen praksis. Det er en kontinuerlig prosess som skal bevisstgjøre personalet i sitt arbeid. Det kan dreie seg om både faglige og etiske problemstillinger. Alt vi gjør skal være til barnas beste! Personalet skriver ned hendelser og opplevelser (praksisfortellinger, løpende protokoll eller bilder) fra hverdagen. De er utgangspunktet for refleksjon og dokumentasjon.

Praksisfortellingene blir diskutert på avdelingsmøter og personalmøter for at de ansatte skal bli mer bevisst på egen praksis og sine arbeidsmetoder. Refleksjonen kan føre til endringer av praksis eller videreføring av arbeidsmetoder som fungerer. De ansatte vurderer også egen og andres praksis inn mot de prosessorienterte målene som er utarbeidet i fellesskap, sett i lys av Rammeplanens krav.

Praksisfortellinger og refleksjoner referatføres og oppbevares i barnehagen. Fortellingene anonymiseres for å sikre at taushetsbelagt informasjon ikke kommer ut. Avdelingene skriver etter hver endt periodeplan en vurdering av hvordan perioden har vært: hva har vi gjort/ikke gjort, hva har fungert/hva må vi endre på, hvordan har vi det om dagen? Periodeplanene sier noe om hva vi tenker å bruke tida på framover, og vurderingene noe om hvordan det gikk. Slik får dere et lite innblikk i barnehagehverdagen. Periodeplaner og vurderinger legges ut på Kidplan.

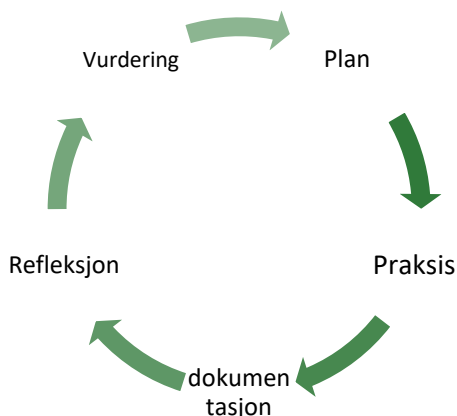
Vurdering av barns trivsel og utvikling observeres og vurderes hele tida, og danner blant annet grunnlag for foreldresamtaler. Om barnehagens personale har behov for ytterligere observasjon og kartlegging, innhentes skriftlig samtykke fra foreldre/foresatte. Gruppene vurderes også.

Vurdering og dokumentasjon av enkeltbarn og gruppa danner utgangspunkt for tilpassing og videreutvikling av det pedagogiske arbeidet.

Barns erfaring og synspunkter skal også inngå i vurderingsgrunnlaget, det er viktig å få frem deres synspunkter og oppmuntre dem til å komme med sine tanker, meninger og følelser.

Som brukere av barnehagen er det også viktig at foreldrene, gjennom SU, kommer med tilbakemeldinger til oss i barnehagen: Vi ønsker en åpen dialog om barnehagens målsetting, årsplanens innhold, oppgaver og kvaliteten på arbeidet som blir gjort.

Vi trenger konstruktive tilbakemeldinger for å bli bedre!

3.1 Prosessorientert arbeid i barnehagen

Vi arbeider etter en modell som tar utgangspunkt i prosessene i barnehagen. Prosessorienterte planer utarbeidet og jevnlig revidert fungerer som personalets arbeidsverktøy knyttet til ulike hverdagssituasjoner og områder. Å arbeide prosessorientert handler om å se veien frem til målet og hvordan vi kommer dit.

Det er barnas gode opplevelser og veien fram mot målet vi ser etter og legger til rette for. Det er på denne veien danning og læring skjer i barnehagen. I denne prosessen er det viktig at vi som ansatte i barnehagen har en faglig bevissthet og felles forståelse for hva vår oppgave er, og hva vi må gjøre for å gi barna et godt miljø og gode opplevelser på veien til målet.

I Rakalauv har vi prosessplaner for eksempel måltidet, det beskrives hvordan måltidet skal gjennomføres. Hvilken typer mat vi skal servere og at dette er en god arena til å dele i mindre grupper og øve på språk og samarbeid. Arbeidsmåtene er godt innarbeidet i barnehagen gjennom mange år, og vi har utarbeidet prosessplaner for det meste i barnehagen – og det kommer stadig flere temaer. Det er et eget dokument med oversikt og innhold i de ulike prosessplanene. (ligger påhjemmesiden)

4 Samarbeid

4.1 Samarbeid hjem barnehage

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehageloven § 1. Betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte.

Foreldresamarbeidet skjer på individnivå, på gruppenivå og gjennom foreldreråd og samarbeidsutvalg. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen har alltid barnets beste som mål.

- Tett foreldresamarbeid er viktig. For små barn vil hjem og barnehage utgjøre helheten i deres liv. Barnets utvikling er i stor grad knyttet til foreldrenes trivsel og deres tillit til barnehagen. Barnehagen skal møte foresatte med respekt, anerkjennelse og toleranse, og skape ett samarbeid basert på tillit, respekt og god kommunikasjon.
- Samarbeid mellom hjem og barnehage foregår gjennom formelle og uformelle samtaler og møter både på individ- og gruppenivå. I den daglige kontakten skal barnehagen legge til rette for utveksling av observasjoner og vurderinger knyttet til helse, trivsel, utvikling og læring. Hver dag startes og avsluttes med ett «hei» og ett «Ha det» i møte med barn og foreldre.
- Det avholdes foreldremøter med forskjellig tema knyttet til barnehagen. Foreldrene kan komme med innspill og medvirkning til møtenes innhold.

Rakalauv barnehage har et eget dokument for foreldresamarbeid – dette var oppe på foreldremøte i vår og foresatte fikk komme med innspill til flere og bedre måter vi kan komme med tilbakemeldinger og informasjon på. Dokumentet ligger på hjemmesiden.

4.2 Det er viktig med gode overganger for barna

Ny i barnehagen:

Rammeplan for barnehage sier;

«Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet opplever tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.»

Dette skal skje i god dialog mellom foreldrene og barnehagen. Barnehagen må bli kjent med barnet og familien, og foreldrene må bli kjent med barnehagens hverdag.

Avklaringer om hva foreldrene kan forvente av barnehagen, og hva barnehagen forventer av foreldrene, kan være til stor hjelp. Personalet skal være tilgjengelige for spørsmål og legge til rette for god dialog i denne perioden.

I Rakalauv barnehage har vi erfart at barn er ulike og trenger å ta inn barnehagen i sitt tempo og i små doser. Det vil si korte dager, rolige omgivelser, små grupper og tilrettelagt dagsrytme. Det er individuelt hvor lang tid et barn bruker på å bli trygg i barnehagen, det er derfor ingen fasit på hvor lenge dere er her sammen med barnet.

Vi har utarbeidet en prosessplan for tilvenning i barnehagen som foresatte får tildelt ved oppstart i barnehagen.

Overgang fra Midgard til Utgard:

Vi har Rakalauv også utarbeidet prosessplan for overgangen fra Midgard til Utgard. Dette arbeidet starter etter påske. Da er Midgard og Utgard mer sammen på uteområdet i barnehagen. De voksne på Utgard tar mer kontakt og blir med i leken sammen med de som skal opp til høsten. Etter hvert avtales det besøk oppe på Utgard og de får være lavvoaspiranter. De får da være med Utgard til lavvoen, noe som bruker å være veldig spennende.

Ved oppstart i august begynner de på Utgard, da har de med seg en trygg voksen fra Midgard.

I denne perioden er det mange barn på Utgard, fordi skolestarterene har plassen sin frem til 14. august. Fra oppstart nå i august delte vi de etter alder. Skolestartere og den nye klubben startet med frokost på Midgard og gikk til lavvoen sammen. Resten av Utgard var på barnehagens område. På Midgard var de som skal fortsette der til høsten og etter hvert begynte de nye barna å komme på besøk.

” Klubben ”- overgang fra Rakalauv til skolen:

I Gran kommune er det etablert et felles opplegg for overgangen mellom barnehage og skole. Gjennom et tverrfaglig samarbeid i Familiens hus, der barnehage, skole, helsestasjon, PPT og barnevern er representert, arbeides det for å sikre alle barn en trygg og god skolestart.

Kommunens temahefte for skolestartere danner et felles grunnlag for arbeidet i barnehagene, samtidig som det åpner for lokale tilpasninger. I Rakalauv barnehage er dette arbeidet organisert gjennom Klubben – et lekbasert tilbud for de eldste barna.

Klubben har faste samlinger, aktiviteter og turer tilpasset barnas alder og utviklingsnivå. Målet er å gi barna positive mestingsopplevelser, styrke lærelysten og forberede dem på overgangen til skolen, samtidig som de får glede av sitt siste år i barnehagen.

Hovedmål

Å fremme allsidig utvikling gjennom aktiviteter og erfaringer tilpasset de eldste barna i barnehagen.

Delmål

- Utvikle interesse for språk og synliggjøre språklig og kulturelt mangfold.
- Støtte barns lek med og utforskning av skriftspråk.
- Styrke konsentrasjon, lytteferdigheter og evnen til å følge beskjeder.
- Videreutvikle finmotoriske ferdigheter.
- Gi erfaring med planlegging, gjennomføring og ansvar for egne aktiviteter.

Fokusområder

Alle barna skrives inn av foresatte på Gran kommunes hjemmeside, på sin skole i løpet av siste barnehageår, og alle inviteres til besøksdager på den skolen de skal begynne på i mai/juni.

I april arrangerer barnehagene en dag hvor skolestarterne til samme skole møtes for lek og sosialt samvær.

Pedagogisk leder fyller ut et overgangsskjema på hvert enkelt barn som skal begynne på skolen. Her står det litt om hvordan barnet fungerer sosialt og motorisk, hva barnet liker og hva barnet kan trenge i forbindelse med overgang til skolen. Skjemaet sendes skole etter samtykke fra foreldre/foresatte. Dette er et ledd i Gran kommunes intensjon om å skape en best mulig overgang fra barnehage til skole.

5 Arbeidsmåter, progresjon og fagområdene hånd i hånd

Rakalauv barnehage har en egen progresjonstrapp som beskriver hvordan barnehagen jobber med de syv fagområdene i rammeplanen. Barnehagen ser fagområdene i sammenheng og legger til rette for arbeidsmåter som bidrar til å skape engasjement, interesse og motivasjon og gir muligheter for å få tilført nye erfaringer og opplevelser. Valg av arbeidsmåter gir muligheter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert. Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna utvikler seg, lærer og opplever fremgang. Barnehagen legger til rette for at barn i alle aldersgruppene får varierte leke- aktivitets- og læringsmuligheter.

Progresjonstrappen er i eget dokument på hjemmesiden.

Avdelingene er delt inn etter alder.

Midgard:

Vi har 14 barn mellom 10 mnd. - 3 år. Vi har stor plass inne og ute og vi deler oss i mindre grupper.

God omsorg og tilstedeværende ansatte er en forutsetning for utvikling. Det er nært knyttet til oppdragelse, helse, trivsel og læring. Barna skal møte et omsorgsfullt miljø der de utvikler tillit og relasjon til barn og voksne. Ansatte er til stede på gulvet og ønsker å være en del av barnets trygghetssirkel. Trygghet og relasjon er veldig viktig i møte med barna. Alle skal bli sett, hørt og føle tilhørighet. Barnehagen vil legge til rette for veksling mellom ro og aktivitet.

Hos oss er toddlerleken i fokus. Det fysiske miljøet er derfor tilrettelagt for at småbarn får brukt hele kroppen. Her kan vi leke mange sammen om noe felles, og gradvis bli vant til og kjent med det sosiale felleskapets mange regler. Vi øver på å vente på tur, dele, glede seg på hverandres vegne og snakke sammen med kropp og ord.

Vi vet at mange barn har sitt første møte med utelek når de starter i barnehagen. Vi ønsker å legge til rette for at dette blir en positiv opplevelse og gir oss mens leken er god. Ute kan de minste oppleve de gode stundene og mestre de utfordringene uteliv krever. Kroppslig mestring bidrar til positiv selvoppfatning. Med gode erfaringer og varierte opplevelser skal barna få oppleve et allsidig og utfordrende bevegelsesmiljø. Det er viktig å legge til rette for individuell utvikling i lek og turer for å kunne utvikle sin kroppsbeherskelse.

Sosial kompetanse har en sentral plass i hverdagen på Midgard. Det å bry seg om hverandre, skape gode sosiale relasjoner, god lek og vennskap har stor betydning for trivsel i barnehagen. Vi jobber for at barn og voksne skal se seg selv og hverandre for den de er og verdsette det indre. Vi sier derfor f.eks. "Hei, så fint å se deg", fremfor "så fin kjole du har idag". Barnet er i fokus, og vi mener dette styrker barnets selvfølelse og er med på å forebygge psykisk helse.

Barna bytter avdeling formelt i 15. august det året de fyller 3 år, men tilvenning til storbarn avdeling starter i april samme år slik at de er trygge på den nye avdelingen og med de ansatte til nytt barnehageår starter. Det er en egen prosessplan for overganger mellom avdelingene i Rakalauv, hvor trygghet og tilknytning er i fokus.

Utgard:

På Utgard har vi 28 plasser 3 - 6 år – 2026/2027 er de 25 barn.

På Utgard deler vi oss i to grupper. Gruppene settes sammen ut fra alder, kjønn og personalets tanker om hva som kan bli velfungerende grupper der alle opplever trivsel og utvikling. Disse gruppene kan mulig bli forandret i løpet av året hvis personalet tenker det er hensiktsmessig.

Hver uke har gruppene to faste turdager hver. Barnehagen har et rikt nærmiljø med mange turmuligheter og vi utnytter gledene ved alle årstidene. Skogen gir rom for undring, lek og samtaler, og sist, men ikke minst—masse fysisk aktivitet. Vi får vi mye gratis i forhold til grovmotorikk, som å klatre, løpe, krype, balansere og hoppe. Barna lærer seg å beregne avstand, fart og retning.

Med naturen på nært hold vil vi lære oss å respektere og sette pris på det som finnes rundt oss. På lavvoplassen og ellers i nærområdets brukes alle muligheter til lek og læring. Vi kan se, høre, føle og merke på kroppen hva som skjer i naturen. Vi kan telle blomsterarter, plukke bær, følge med på fuglekassene, turne og balansere på stokker, pilke, gå på ski og høre eventyr og skrøner rundt bålet i lavvoen. Av og til lager vi mat på ovnen i lavvoen eller i bålpanna.

En dag i uka er alle barna på Utgard felles, som da lettere gir mulighet for at lederne kan ta ut PED-tid og at det kan avvikles møter.

Ellers i hverdagen driver vi med ball-lek, sanselek, dans, sang- og ringleker, gymlek inne og ute og rollelek. Vi skal bidra til at barna får en positiv selvpåfatning gjennom sosial og kroppslig mestring. Det er også godt å være inne med konstruksjonslek, rollelek og bordaktiviteter. Vi er så heldige at vi har både “ute – og innedager”, og sier som Ole Brum: “Jatakk, begge deler!” For oss i Rakalauv kjennes det ut som om vi har det beste fra to verdener!

For barn er lek nært forbundet med utvikling av språklige, følelsesmessige, sosiale og motoriske ferdigheter som kroppsbeherskelse, koordinering av bevegelser og

mobilitet. I lek erfarer barn kroppens muligheter, øver og prøver ut egne ferdigheter. Derfor leker vi mye i Rakalauv, og setter lekens verdi høyt!

Drivkraften i barnas lek er spenning. De må oppleve risiko og spenning i leken for å lære å flytte grenser og kjenne sine begrensninger. Det er viktig å prøve seg, og et skrubbsår er ikke farlig!

Sosiale spilleregler som vente på tur, ta imot beskjeder, lese hverandre, være gjensidige, dele, glede seg på andres vegne/over andres mestring står sentralt i hverdagen. Barna tar med seg disse reglene inn i samspill og lek, og opplevelsene og erfaringene kan dermed bidra til å styrke barnas sosiale kompetanse.

Opplevelsene blir rike og nære når man er ute i det fri, og er med på å styrke fellesskapet.

5.1 Progresjonsplan – fagområdene

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagen, og som bidrar til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Vi ser fagområdene i sammenheng og alle fagområdene er en gjennomgående del av barnehagens innhold. Vi tar utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene oppleves som meningsfull, læringsrik og morsom del av barnas hverdag. Dette er et eget dokument ligger på hjemmesiden.

«Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering» (Barnehageloven-§1).

Barnehageloven og Rammeplanen stiller store krav til barnehagens innhold og hva ansatte skal gjøre for å nå oppsatte mål.

Personalet i Rakalauv barnehage har i fellesskap utarbeidet progresjonstrapper som sier noe om hva vi ønsker at barna skal få erfaringer med, og få oppleve og utforske i løpet av barnehagetiden.

De ansatte i barnehagen utgjør den viktigste ressursen i arbeidet: Hvordan den enkelte klarer å bidra med hele seg og stille sin faglighet til disposisjon er avgjørende i møte med barn. Den enkelte ansatte må ha respekt for barnas egenart og møte dem med åpenhet og forståelse. Det er viktig for å gi dem de utviklings- og læringsmuligheter.

Alt arbeidet i barnehagen må være tilpasset barnets alder, interesser og modenhet.

Rammeplanen sier: «*Barnas lek danner et viktig grunnlag for arbeidet med fagområdene*» (s. 47).

Nettopp derfor har vi i Rakalauv valgt å gi leken en helt sentral plass. Lekens betydning og hva den har å si for barnas utvikling er avgjørende for det arbeidet vi gjør i barnehagen. Når personalet er aktive og engasjerte og gir barna nye innspill i lek, utvides erfaringsgrunnlag. Dette vil øke barnets lyst til å søke nye utfordringer. Barn og voksne skal leke og undre seg sammen, først da har man mulighet til å ta barnas innspill på alvor. Terje Melaas (2015) sier det så fint: «Som voksen i barnehagen må vi starte, verne og videreutvikle leken».

Med naturen som lekeplass gis det rom for fysisk utfoldelse, undring, nysgjerrighet og massevis av gode opplevelser. Nærområdet vårt med mange turmål er et fantastisk utgangspunkt for god lek og undring.

Det er viktig at alle i personalet har god kunnskap om barnas ulike utviklingstrinn innenfor aldersnivåene. Dette gjelder alle fagområdene og alt arbeid i barnehagen. Personalet i Rakalauv skal derfor skape en arena der barna kan oppleve gjensidighet og nærhet slik at forskertrangen kan spire. Det vi starter med på 1-3 årsstadiet vil følge med oppover i progresjonstrappa, men kanskje i endret og tilpasset form.